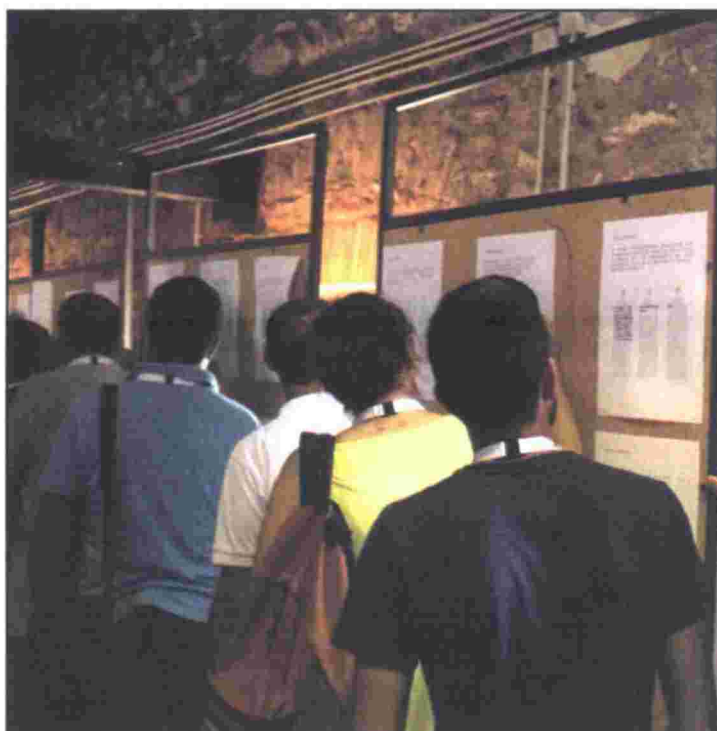

Dotmocracy στο Ποιάμι: Ανατομία ενός ελληνικού tea party

Νέοι, καλλιεργημένοι, κοσμοπολίτες, οι σύνεδροι του Ποταμιού μέσω μιας «καινοτόμας» διαδικασίας αποκαλύπτουν πού πραγματικά τοποθετούνται πολιτικά, συνειδητά ή από άγνοια. Κάπου ανάμεσα στη Σχολή του Σικάγου και το Tea Party.

Της Έφης Γιαννοπούλου

«**N**έοι άνθρωποι οι περισσότεροι, κάτω των σαράντα πέντε ετών. Καλλιεργημένοι, κατά τα φαινόμενα, και με κάτι το κοσμοπολίτικο, αλλά χωρίς εκείνη τη βαριά ακαδημαϊκή σφραγίδα που βλέπεις αποτυπωμένη στο προφίλ των 58 ή πολλών μεσαίων στελεχών της ΔΗΜΑΡ, ούτε εκείνη τη σκληρή άλω του "ειδικού" [...] που περιβάλλει τον ιδεολογικό πυρήνα της φιλελεύθερης Κεντροδεξιάς. [...] Μπορεί να το διατυπώσει κανείς και με πιο θετικούς όρους: οι ατομικότητες δεν διαλύονταν σε ένα αγελαίο "εμείς", ουσιαστικά δηλαδή σε ένα "αυτό", όπως σε συνάξεις άλλων κομμάτων. Οποσδήποτε οι άνθρωποι αυτοί αντιπροσώπευαν έναν ιδιαίτερο τύπο Νεοέλληνα, που αναδύθηκε τις τελευταίες δεκαετίες και εξαπλώνεται συνεχώς. Ήταν μοντέρνοι, λίγο-πολύ εκλεπτυσμένοι, ανήσυχοι αστοί, ιντιβιντουαλιστές, κάπως κλειστοί στην άμεση προσωπική επαφή». Μ' αυτά τα λόγια περιγράφει ο κριτικός λογοτεχνίας και αρθρογράφος Δημοσθένης Κούρτοβικ στα *Νέα* (5/7/2014) όσους βρέθηκαν στο ιδρυτικό συνέδριο του Ποταμιού στο Λαύριο. Κείμενο αισιόδοξο για τις προοπτικές του νεοσύστατου κόμματος, αν και ο συγγραφέας του αφήνει στον αναγνώστη κάποιο περιθώριο να του καταλογίσει ίσως και αφέλεια. Θα του επισημάνει ωστόσο καταλήγοντας: «δίχως μια δόση αφέλειας δεν γίνονται υπερβάσεις στην Ελλάδα».

Νέοι, κοσμοπολίτες, καλλιεργημένοι, ανήσυχοι αστοί, όχι αγελαίοι, (έστω) ιντιβιντουαλιστές, τα νέα μέλη του Ποταμιού θα ήταν περιζήτητα για κάθε κόμμα που προσβλέπει στην ανανέωση της πολιτικής ζωής. Μας λείπει βέβαια μια βασική γνώση, αυτή της ιδεολογικής ταυτότητας του νέου κόμματος και των μελών του, το πού τοποθετούνται στην παραδοσιακή πολιτική διάκριση μεταξύ Δεξιάς και Αριστεράς.

Ή μήπως δεν μας λείπει; Από τη μια, το ίδιο το Ποτάμι διακηρύσσει πως θεωρεί μια τέτοια διάκριση ξεπερασμένη, ή έστω λίγο ντεμοντέ, κι ο ιδρυτής του, ήδη πριν από τις ευρωεκλογές, μας είπε πως μοντερνιστικά κλέβει ιδέες τόσο από τα δεξιά του όσο και από τα αριστερά του, πως τα προβλήματα δεν έχουν χρώμα και ιδεολογική ταυτότητα. Ούτε οι λύσεις τους φυσικά. Από την άλλη, οι διαδικασίες του συνεδρίου μας έδωσαν, μ' έναν αρκετά πρωτότυπο τρόπο –για

διαδικασίες πολιτικού κόμματος τουλάχιστον – μια αρκετά εύγλωττη εικόνα για το πού τοποθετείται το νεοσύστατο κόμμα, άρα και για το τι βρίσκεται στ' αριστερά του και τι στα δεξιά του.

Στο Λαύριο (που ριμάρει με το αύριο) εκατοντάδες σύνεδροι ψήφισαν για μια σειρά από ζητήματα με τον τρόπο του dotmocracy, κάτι που στη γλώσσα μας θα μεταφράζαμε, αστειεύομενοι, ως τελειοκρατία ή δημοκρατία της τελίτσας. Πενήντα ερωτήσεις τέθηκαν στους συμμετέχοντες στο συνέδριο ζητώντας να απαντήσουν με ένα ναι, ένα όχι ή ένα δεν ξέρω. Τα αποτελέσματα αξίζουν την προσοχή μας.

Το dotmocracy πρωτοχρησιμοποιήθηκε στον Καναδά στον συνεταιρισμό Karma Food Co-op, ένα κατάστημα πώλησης βιολογικών τροφίμων, από τον τότε πρόεδρό του Τζέισον Ντάισμαν προκειμένου να εισαγάγει κάποιες συμμετοχικές διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων. Ο Ντάισμαν έγραψε και το εγχειρίδιο της μεθόδου του, που από το 2004 και μετά χρησιμοποιείται σε εταιρείες, συνεταιρισμούς και άλλες συλλογικές δομές. Προϋποθέτει να έχουν λάβει γνώση οι συμμετέχοντες για το θέμα που πρόκειται να ψηφίσουν, να τους έχουν παρουσιαστεί οι διαφορετικές απόψεις και στη συνέχεια να ψηφίσουν άλλοτε με ένα ναι ή ένα όχι, άλλοτε σε μια κλίμακα αξιολόγησης προτάσεων και ιδεών. Οι συντονιστές μελετούν τα φύλλα που έχουν συμπληρώσει και υπογράφει οι συμμετέχοντες και καταλήγουν σε αποφάσεις. Στην περίπτωση του Ποταμιού το εύρος των θεμάτων ήταν ομολογουμένως μεγάλο (εκπαίδευση, υγεία, εξωτερική πολιτική, επιχειρηματικότητα, δικαιοσύνη, ανθρώπινα δικαιώματα, φορολογικό σύστημα, πολίτευμα) και ως προετοιμασία θα πρέπει να θεωρήθηκαν οι ομιλίες των συνέδρων, ενδεχομένως και η έντυπη και διαδικτυακή αρθρογραφία κάποιων δημοσιολογούντων.

Παρά τον κατά Κούρτοβικ ιντιβιντουαλισμό τους και την απέχθειά τους προς άλλες, αγελαίες, μορφές πολιτικής συγκρότησης, οι απαντήσεις των συνέδρων του Ποταμιού διεκδικούν ως προς την ομοφωνία σχεδόν ποσοστά Τσαουσέσκου. Από τις 50 ερωτήσεις, οι συντριπτικά περισσότερες κρίνονται με ποσοστά της τάξης του 80% και πάνω, λίγες βρίσκονται γύρω στο 75%, και μόνο μία (αυτή που αφορά τη δυνατότητα υιοθεσίας παιδιών από ομοφυλόφιλα

ζευγάρια) φαίνεται να διχάζει το Ποτάμι με ποσοστά λίγο πάνω και λίγο κάτω του 50%. Ιδεολογικό μπετόν, θα έλεγε κανείς.

Όπως φαίνεται από τον αριθμό των ερωτήσεων, η παιδεία είναι κεντρικό ζήτημα για το Ποτάμι – εύλογο αν σκεφτεί κανείς πόσο πανεπιστημιακοί στελέχωσαν τα ευρωπαϊκοδέλτια του και πόσο συχνή είναι στους ποτάμιους και παραποτάμιους κύκλους η απόδοση της κρίσης σε έλλειμμα παιδείας. Τι προτείνουν όμως τόσο οι ερωτήσεις όσο και οι απαντήσεις για το περίφημο έλλειμμα παιδείας; Ιδιωτικά πανεπιστήμια και εταιρείες start-up εντός των πανεπιστημίων, χρηματοδότηση από ιδιώτες, δανεισμό των σχολικών βιβλίων αντί των δωρεάν αντιτύπων, διδάκτρα για τους φοιτητές που υπερβαίνουν την κανονική διάρκεια σπουδών, αυτονομία των σχολών ως προς τα κριτήρια εισόδου και τον αριθμό των εισακτέων, (η απαραίτητη, άνευ προσδιορισμού, μόνο για τους μισθούς) αξιολόγηση, μικρή συμμετοχή των ωφελούμενων από το δημόσιο αγαθό της παιδείας (και της υγείας, και του πολιτισμού, λες και δεν πληρώνει με τους φόρους του ο ωφελούμενος τα δημόσια αγαθά) και το... κερασάκι στην τούρτα, η πλειονότητα των μαθητών μετά το πέρας της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Γυμνάσιο) να προσανατολίζεται σε οργανωμένα Επαγγελματικά Λύκεια. Οι καλλιεργημένοι, κοσμοπολίτες σύνεδροι του Ποταμιού δεν

θέλουν να μοιράζονται με πολλούς τα προνόμια που προσφέρει όχι η ανώτερη, αλλά ούτε καν η δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Τα δικαιώματα επίσης απασχόλησαν δεόντως τα ερωτηματολόγια του Ποταμιού. Εύλογο επίσης, αφού ο χώρος που κυρίως προσπαθεί να προσελκύσει το νέο κόμμα είναι αυτός του κοινωνικού (και οικονομικού) φιλελευθερισμού. Ποια δικαιώματα όμως; Νομιμοποίηση της κánaβης και της καύσης των νεκρών, χωρισμός της Εκκλησίας από το κράτος (αλλά μόνο μικροί λατρευτικοί χώροι για τους αλλόθρησκους, σε μια εποχή που συζητείται η δημιουργία ενός μεγάλου τζαμιού στην πρωτεύουσα), θεσμοθέτηση γάμου ή συμφώνου συμβίωσης για τα ομόφυλα ζευγάρια (δικασμός όμως ως προς την υιοθεσία). Ούτε λέξη για το μεταναστευτικό ή για ζητήματα ιθαγένειας (κάτι που πρόσφατα απασχόλησε το ΠΑΣΟΚ με τον νόμο Ραγκούση που χάθηκε μεταξύ Βουλής και Συμβουλίου Επικρατείας). Ούτε με την ποσόστωση υπέρ των γυναικών ή των ατόμων με ειδικές ανάγκες συμφωνούν οι εκλεπτυσμένοι του Ποταμιού, πολλώ δε μάλλον αν πρόκειται να κινδυνεύσει η θέση τους. Όσο για τα δικαιώματα των φυλακισμένων, σε ποσοστό 82% οι σύνεδροι εγκρίνουν τη δημιουργία φυλακών τύπου Γ', για τις οποίες πρόσφατα ψηφίστηκε σχετικό νομοσχέδιο. Για «σοβαρά εγκλήματα», όπως το θέτει άνευ περαιτέρω διευκρινίσεων η ερώτηση. Ετι ανατριχιαστικότερη είναι η σχετική ομοφωνία, κατά 72%, στην πρόταση να αυξηθούν τα δικαστικά έξοδα ώστε να αποσυμφορηθούν οι αίθουσες και να γίνει ταχύτερη (και ταξικότερη) η απονομή της δικαιοσύνης.

Για την ανάπτυξη της οικονομίας, το Ποτάμι προτείνει, και οι σύνεδροι συμφωνούν, κίνητρα ώστε να γυρίζονται διεθνείς ταινίες, ανεξαρτήτως θέματος, στη χώρα μας και να αντικατασταθεί η κοινωνική πρόνοια με vouchers, προσφέροντας τη δυνατότητα κέρδους σε ιδιώτες. Κανένα άλλο σχέδιο, πλην κάποιων αόριστων ιδεών για τη μείωση της γραφειοκρατίας (ένας ενιαίος αριθμός για όλες τις συναλλαγές με το Δημόσιο, μια εφορία για μισθωτούς-συνταξιούχους, ηλεκτρονικές διαδικασίες). Επίσης, καταστήματα ανοιχτά 24 ώρες το εικοσιτετράωρο, 7 μέρες τη βδομάδα, 365 μέρες το χρόνο, ενιαίος φορολογικός συντελεστής για όλους, μείωση των συντάξεων, και σχέδιο, πραγματικό σχέδιο ουδέν.

Καθόλου ξεπερασμένη δεν φαίνεται λοιπόν να θεωρεί το Ποτάμι τη διάκριση μεταξύ Αριστεράς και Δεξιάς. Μια χαρά στη Δεξιά τοποθετεί τον εαυτό του, με λίγη κánaβη και την προσδοκία της μετά θάνατον καύσης. Απλώς τεχνικώς ότι αποτελεί διασταύρωση Σχολής του Σικάγου και Tea Party σε μια ελληνική βερσιόν όπως αυτή καθορίζεται από τον λαϊκισμό του επικεφαλής του και τις αοριστολογίες των περί αυτόν δημοσιολογούντων που τώρα αποφάσισαν να μεταμφιεστούν σε Επιτροπή Διαλόγου. Πράγματι, χωρίς καν ακαδημαϊκή βαρύτητα ή γνώση ειδικών, αριστερών ή δεξιών.

Κι όλοι αυτοί οι μορφωμένοι, καλλιεργημένοι, ανήσυχοι αστοί είναι εντέλει δεξιοί; Θα απαντήσουμε: όχι όλοι. Υπάρχει ένα κοινό, το λέει η κοινωνική μας εμπειρία, που συνδυάζει μόρφωση και καλλιέργεια με μπόλικη αφέλεια ή/και έλλειψη πληροφόρησης για τα όσα συμβαίνουν γύρω του. Κυρίως, ένα κοινό απολιτικό που έχει υποστεί άγρια πλύση εγκεφάλου από την προπαγάνδα του λεγόμενου «ακραίου κέντρου» η οποία σε συνθήκες πόλωσης μετατοπίζεται όλο και δεξιότερα. Θα τους πάρει μαζί του Ποτάμι; Ελπίζουμε πως όχι. Ακούγεται, άλλωστε, πως ήδη άρχισαν μαζικές αποχωρήσεις. ☪

